

Sag kunde gaa igjennem i denne Session, skulde jeg villig tage Dagsordenen tilbage; men jeg ser ikke, hvorfor denne Sag pludselig skulde faae en saadan Fart i det andet Thing, som vilde være eksempeløs i dettes Historie. Det skulde da kun være, fordi vi pleie at behandle Sagerne meget hurtigt, men have behandlet denne Sag noget langsomt. Man kunde da ad Modsetningens Bet komme til at sige, at netop fordi vi have behandlet denne Sag meget langsomt, vilde det andet Thing behandle den meget hurtigt; men at tage Standpunkt paa en saadan løs og negativ Formodning, synes jeg er noget farligt og betænkeligt. Da jeg sluttede mig til den Del af Dagsordenen, der nu foreligger som den eneste Del deraf, var det paa ingen Maade, fordi jeg vilde skyde Sagen ud i en ubestemmelig Fremtid. Tværtimod, jeg tror nok, at jeg motiverede min Anskuelse dermed, at jeg interesserede mig levende for Sagen og ønskede den fremmet hurtigt muligt, men at den ikke var tilstrækkelig oplyst til, at jeg — og jeg formodede flere med mig — kunde tage endeligt Standpunkt i Sagen. Naar den ærede Ordfører har spurgt mig, hvad jeg manglede, saa vilde det føre for vidt — thi jeg tror, at det ærede Thing er træt af disse Forhandlinger —, om jeg vilde gaa ind paa alle mulige Punkter, men jeg skal dog paavise nogle ganske enkelte. Det Tilbud, der foreligger fra Gl. Vællehus om at overdrage Anstalten til Staten, foreligger i en saadan Form, at Hjertallet læser det paa een Maade, Mindretallet paa en anden Maade og den ærede Minister paa en tredje Maade, og skøndt der har været nedsat et Udvalg og været foretaget Konferencer med Ministeriet, har man ikke faaet disse 3 Besemaader under een Hat, og man har ikke faaet at vide, hvad der er Meningen. Det er altsaa umuligt for Rigsdagens Afdelinger at se, om den ærede Minister har Ret, at det kun er Overveielser, der skulle begynde, eller om denne Overveielse er foregaaet, og det kun er Tidspunktet, den Dag, paa hvilken Overdragelsen skulde ske, som der skulde ventes paa (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Det kan man læse sig til). Ja, jeg kan ikke læse mig aldeles tydeligt dertil, men er ganske vist villig til at tro, at den ærede Minister har Ret i saa Henseende. Jeg skal dog gjøre opmærksom paa, at i en Anstalt som denne spiller vel det Humane for min Betragtning en Hovedrolle, men det Finansielle spiller ogsaa en Rolle, og det Finansielle har navnlig for den ærede Minister spillet en meget stor Rolle, thi Kommissionsbetænkningen gik ud paa, at der var mellem 3 og 400 Mennesker, der trængte til at komme ind paa en saadan Anstalt, og den ærede Minister fremlagde saa paa Grund af de finansielle Hensyn et Forslag, der lød paa en Anstalt, der skulde optage 60

Undervisningsvæsenet: Det er jo galt!). Er det galt? Det staar i alt Fald i Lovforslaget, og disse 60 Medlemmer ville, hvis vi nu vedtog Lovforslaget, som det foreligger fra Ministerens Haand, blive optagne; men der vilde da omkring i Landet efter de Oplysninger, den ærede Ordfører forleden gav, være 258 af de Paagjældende, som ikke kunde komme ind paa den Anstalt, vi nu begyndte at bygge. Endelig foreligger der om den Bygning, der nu skulde tages i Brug, et Brev fra Arkitekten, som siger: „Lofalterne ville ikke blive gode, de ere kun $4\frac{1}{2}$ — $4\frac{3}{4}$ Alen høje, og Ventilationen, der navnlig ved et Asyl for Epileptiske og Idioter er af saa stor Bigtighed, vil blive sumpel; endog saa Værelsernes Luftvolumen vil blive lille, saa vidt jeg skjønnede ikke over 300 Kubikfod pr. Individ“. Nu gaar det sandelig ikke an at henvise til, at Præsterne paa Landet maaste maa nøies med det samme Kubikvolumen; thi de ere ikke eller burde i alt Fald ikke være epileptiske. Her maa vi tage fornødent Hensyn til, hvad disse elendige, uhyggelige Stabninger trænge til, og de trænge netop til Luft og Renlighed. Det er slet ikke oplyst, hvorledes denne Anstalt vil blive bygget; den ærede Ordfører sagde, at der var to andre Bygninger, som han havde hørt tale om, men om disse to Bygninger vide vi her i Thinget ikke det Mindste, og den ærede Ordfører oplyste ikke, om de vilde afgive tilstrækkelig Luft og Rum for epileptiske Syge. Nu kan man ganske vist sige, at den Betragtning, jeg her gjør gjældende, gaar imod min Hovedbetragtning, nemlig mit Ønske om, at den Mand, med hvem Regjeringen har konfereret, maa komme til at staa i Spidsen for den Anstalt, som skal oprettes; men netop fordi jeg har denne Hovedbetragtning, fordi jeg sætter det Humane først, ønskede jeg Sagen henviist til nærmere Overveielse mellem den ærede Minister og denne Mand, for at man mulig til Oktober dette Aar kunde fremkomme med et Lovforslag, som maaste kunde være noget befordretligere — det skulde jeg ikke have det Mindste imod — men ialfald saaledes, at de 318 Landsvage, der trænge til at komme ind i Anstalten, havde nogen Mulighed for at komme derind. De Omkostninger, der vilde være forbundne med et saadant Forslag, have liden Betydning overfor det Samfundsønde, som derved kunde afhjælpes, og den Ulykke, som nu hersker i de paagjældende Familier, thi lægges Ministerens Beregning til Grund, at der til Erfundstypen fordres et saadant Belsøb, som her er forlangt, saa kan man ikke engang multiplicere det med 5, thi jo flere der er, desto billigere bliver det forholdsvis; men selv om man maatte multiplicere det med 5, vilde det, der kom ud, være, at Statskassen maatte laane en privat Mand en halv Million Kroner og give ham et aarligt Tilskud af 75,000 Kr. til disse Landsvage. Jeg tror, at den Ulykke, der derved vilde blive taget fra